

Uz sākumlapu>Meklēt juristu>Juridisko profesiju veidi

Juridisko profesiju veidi

Polija

Šajā vietnē sniegts pārskats par juridiskajām profesijām Polijā. Prokurori Vispārējās tiesas Juridiskās profesijas tiesās Tiesneši Piesēdētāji Tiesu darbinieki Tiesnešu palīgi Tiesu sekretāri Advokāti Juriskonsulti Notāri Tiesu izpildītāji Organizācijas, kas sniedz pro bono juridiskos pakalpojumus (bez maksas)

Prokurori

Organizācija

Turpmāk aprakstītā struktūra attiecas uz apsūdzības dienestu un citām saistītajām struktūrvienībām saskaņā ar 2009. gada 9. oktobra likumu.

Polijas apsūdzības dienesta sastāvā ietilpst:

Ģenerālprokurors;

Apsūdzības dienesta vispārējo struktūrvienību prokurori un militāro lietu prokurori, kuri ir pakļauti ģenerālprokuroram;

Valsts piemiņas institūta prokurori un Komisijas apsūdzībām par noziegumiem pret Polijas tautu prokurori.

Ģenerālprokurors ir apsūdzības dienesta augstākais amats, un to ieceļ Polijas prezidents, izvēloties no kandidātu loka, ko ieteikusi Nacionālā Tiesu varas padome un Nacionālā Valsts prokuroru padome. Ģenerālprokurors sagatavo gada ziņojumus par prokuratūras darbu un iesniedz tos premjerministram.

Vispārējo struktūrvienību prokurorus un militāro lietu prokurorus ieceļ ģenerālprokurors, izvēloties no kandidātu loka, ko ieteikusi Nacionālā Valsts prokuroru padome.

Valsts apsūdzības dienesta vispārējās struktūrvienības tiek iedalītas **četros līmeņos**:

Ģenerālprokuratūra;

Apelācijas prokuratūra;

Apgabala prokuratūra;

Rajona prokuratūra.

Valsts apsūdzības dienesta militārās struktūrvienības darbojas trīs līmeņos:

Augstākā militārā prokuratūra;

Apgabala militārās prokuratūras;

Garnizonu militārās prokuratūras.

Prokurori no Valsts piemiņas institūta un Komisijas apsūdzībām par noziegumiem pret Polijas tautu darbojas šādās struktūrvienībās:

Komisijā apsūdzībām par noziegumiem pret Polijas tautu;

Komisijas apsūdzībām par noziegumiem pret Polijas tautu iecirkņos;

Lustrācijas birojā;

Lustrācijas biroja iecirkņos.

Polijas tiesību akti nošķir valsts prokurorus, kurus ieceļ ģenerālprokurors, un privātos prokurorus, kuri iesaistās kriminālprocesos un kuri saskaņā ar procesuālajiem tiesību aktiem var palīdzēt valsts prokuroriem to darbā.

Polijas tiesību akti paredz dažādas profesionālās asociācijas. To skaitā ir Nacionālā Valsts prokuroru padome, kas ietverta Ģenerālprokuratūrā, kā arī prokuroru asamblejas un apelācijas prokuratūru valdes. Tomēr šīs institūcijas pēc būtības ir stingri iekšējas un organizatoriskas; tās neuztur tīmekļa vietnes un nesniedz e-pakalpojumus.

Sīkāku informāciju par Valsts apsūdzības dienestu Polijā skatīt [Ģenerālprokuratūras tīmekļa vietnē](#).

Apsūdzības dienesta loma un pienākumi:

Valsts apsūdzības dienesta galvenie uzdevumi ir **nodrošināt tiesību aktu ievērošanu un pārraudzīt apsūdzības krimināllietās**.

Proti, valsts prokurori savus pienākumus pilda:

veicot vai uzraugot pirmstiesas tiesvedību krimināllietās;

darbojoties kā valsts prokurors tiesās;

ierosinot krimināllietu un civillietu izskatīšanu, iesniedzot pieteikumus un piedaloties tiesvedībā civillietās, darba tiesību un sociālā nodrošinājuma lietās gadījumos, kad nepieciešams aizsargāt tiesiskumu, valsts intereses, īpašumu vai iedzīvotāju tiesības;

īstenojot likumā paredzētos pasākumus, lai nodrošinātu pareizu un vienotu tiesību aktu piemērošanu;

izpētīt noziedzību un veicot darbības, lai apkarotu un novērstu noziedzību;

apkopojot, apstrādājot un analizējot datus no procesiem, kurus tie vadījuši vai uzraudzījuši saskaņā ar Likumu;

sadarbojoties ar iestādēm, lai novērstu noziedzīgus nodarījumus un citus likumpārkāpumus;

sadarbojoties ar starptautiskām iestādēm un piedaloties to koordinētajā tiesvedībā, lai nodrošinātu tiesību aizsardzību un noziedzības novēršanu.

Valsts prokuroru tiesības un pienākumi.

Valsts prokuroru pienākums ir darboties likuma robežās, ievērojot objektivitātes principu un nodrošinot vienlīdzīgu attieksmi pret visiem iedzīvotājiem.

Neatkarīgi no Valsts apsūdzības dienesta hierarhiskas organizācijas, valsts prokurori pilda savus amata pienākumus neatkarīgā veidā. Valsts prokurori nevar iesaistīties politikā vai veikt citu profesionālo darbību, un tiem ir pienākums pastāvīgi uzlabot savu kvalifikāciju.

Valsts prokurori galvenokārt uztur apsūdzību krimināllietās. Reizēm tie piedalās arī civillietās, jo īpaši attiecībā uz paternitātes noteikšanu, vecāku tiesību pārtraukšanu vai rīcībnespējas noteikšanu, un administratīvajās lietās parasti saistībā ar nekustamā īpašuma un būvniecības tiesībām. Katrā apgabala prokuratūrā ir valsts prokurors, kurš ir specializējies starptautiskajā sadarbībā krimināllietās.

Vispārējās tiesas

Organizācija

Vispārējās tiesas Polijā ir:

rajona tiesas;

apgabaltiesas;

apelācijas tiesas.

Vispārējās tiesas spriež tiesu (lietās, kas nav administratīvo tiesu, militāro tiesu un Augstākās tiesas kompetencē) un pilda citus ar tieslietām saistītus pienākumus, kas tām noteikti ar tiesību aktiem. Tiesas spriedumus pārrauga Augstākā tiesa saskaņā ar tiesību aktiem.

Rajona tiesu jurisdikcijā ietilpst viena vai vairākas pašvaldības (pamatotos gadījumos vienā pašvaldībā var darboties vairāk nekā viena rajona tiesa, piemēram, lielajās pilsētās).

Apgabaltiesa darbojas kā apelācijas tiesa rajona tiesām un īpašos gadījumos arī pirmās instances tiesa. Tās jurisdikcijā atrodas vismaz divas rajona tiesas (tās tiesas administratīvais rajons).

Ja lieta pirmajā instancē tiek izskatīta apgabaltiesā, visas pārsūdzības tiek izskatītas apelācijas tiesā. Apelācijas tiesai ir jurisdikcija pār vismaz divām apgabaltiesām (tās apelācijas apgabals).

Tiesu vada tiesas priekšsēdētājs. Viņš tiek iecelts uz noteiktu termiņu (uz četriem gadiem rajona tiesās un sešiem gadiem apgabaltiesās un apelācijas tiesās).

Juridiskās profesijas tiesās

Polijā vispārējās tiesas spriež tiesu (lietās, kas nav administratīvo tiesu, militāro tiesu un Augstākās tiesas kompetencē) un pilda citus ar tieslietām saistītus pienākumus, kas tām noteikti ar tiesību aktiem. Tiesneši nodrošina taisnīgas tiesas spriešanu. Ar tieslietām saistītos pienākumus, izņemot taisnīgas tiesas spriešanu, pilda tiesu darbinieki un vecākie tiesu darbinieki (var veikt arī tiesneši, ja to nespēj tiesu darbinieki).

Tiesneši

Polijas tiesību akti izšķir **profesionālus tiesnešus** un **tiesu piesēdētājus**.

Tiesneši pilda pienākumus, kas saistīti ar taisnīgas tiesas spriešanu. Tos uz nenoteiktu laiku ieceļ Polijas Republikas prezidents, ņemot vērā Nacionālās Tiesu varas padomes priekšlikumu.

Veicot savus pienākumus, tiesneši ir neatkarīgi un ir pakļauti tikai Konstitūcijai un tiesību aktiem.

Tiesu un tiesnešu neatkarību garantē **Nacionālā tiesu varas padome**, kas ir konstitucionāla institūcija.

Tiesnešu neatkarība tiek garantēta ar tiesisko imunitāti un amata aizsardzību, kā tas ir noteikts Konstitūcijā.

Tiesneši ir pakļauti disciplinārsodiem par jebkuru profesionālo pienākumu pārkāpumu. Disciplinārlietas attiecībā uz tiesnešiem izskata: pirmajā instancē – apelācijas tiesās, un otrajā instancē – Augstākajā tiesā.

Piesēdētāji

Piesēdētāju lomu taisnīgas tiesas spriešanā nosaka Polijas Konstitūcija. Piesēdētāji ir neatkarīgi un, tāpat kā profesionālie tiesneši, pakļauti tikai un vienīgi Konstitūcijai un tiesību aktiem. Izskatot lietas, piesēdētājiem ir tādas pašas tiesības kā tiesnešiem. Tomēr atšķirībā no tiesnešiem piesēdētāji nevar vadīt tiesas procesu vai sēdi vai (principā) pildīt pienākumus ārpus tiesas procesa.

Gan civilīetās, gan krimināllietās iztiesāšana parasti notiek viena tiesneša klātbūtnē, t.i., neiesaistot piesēdētājus. Tomēr abi likumi, kas ietver abus tiesvedības veidus, paredz gadījumus, kuros, ņemot vērā to sociālo nozīmi, iztiesāšanā tiek iesaistīti piesēdētāji.

Piesēdētāju ieceļ pašvaldības padome, kas darbojas attiecīgās tiesas jurisdikcijā. Piesēdētāju pilnvaru termiņš ir četri gadi.

Tiesu darbinieki

Tiesu darbinieki tiek nodarbināti rajonu tiesās un apgabaltiesās, un tie pilda ar tiesu saistītos pienākumus, kas tiesām tiek noteikti ar likumu. Tiesu darbinieki tiek iecelti amatā no dienas, kas norādīta iecelšanas instrumentā. Tos ieceļ apelācijas tiesas priekšsēdētājs.

Civilprocesā tiesu darbinieki īsteno tiesas pilnvaras tiem uzticēto pienākumu ietvaros, ja vien likums neparedz citādi. Tomēr tiesvedībā attiecībā uz krimināllietām, sīkiem kriminālpārkāpumiem un nodokļu pārkāpumiem tiesu darbinieki ir pilnvaroti sniegt ieteikumus un likumā noteiktajos gadījumos arī lēmumus un rīkojumus.

Tiesu darbinieki ir tiesas iestāžu darbinieki, kas ir tiesīgi pildīt ar tieslietām saistītos pienākumus un kas darbojas tiesu vārdā tiem piešķirtās kompetences ietvaros. Viņiem piešķirtās kompetences ietvaros tiesu darbinieki atbilstoši likumā noteiktajam ir neatkarīgi attiecībā uz tiesas lēmumu un rīkojumu būtību. Šī neatkarība nozīmē, ka to tiesiskās darbības ir organizatoriski un funkcionāli nošķirtas no citu iestāžu darbībām, lai nodrošinātu, ka viņi likumā paredzētās darbības veic neatkarīgā veidā.

[Informācijas lapa par tiesu darbiniekiem.](#) (374 Kb)

Tiesnešu palīgi

Tiesnešu palīgi pilda pienākumus tiesā ar nolūku sagatavot tiesas sēdes un nodrošināt netraucētu tiesas iekšējo darbību (saistībā ar tiesas spriešanu un citiem ar tieslietām saistītiem pienākumiem). Kandidāti tiek atlasīti konkursa kārtībā.

[Informācijas lapa par tiesnešu palīgiem.](#) (374 Kb)

Tiesu sekretāri

Tiesu sekretāri ir nodarbināti visās parastajās tiesās, un tie pilda pienākumus, kas saistīti ar administratīvo atbalstu tiesām un kas nav citu profesionālo grupu pienākumi, piemēram, viņi sagatavo tiesas sēžu protokolus, pārvalda tiesnešu un tiesas sekretariāta organizatorisko darbību. Viņu tiesības un pienākumus, kā arī nodarbinātības nosacījumus nosaka Tiesas iestāžu darbinieku likums un prokurors. Kandidāti tiek atlasīti konkursa kārtībā.

[Informācijas lapa par tiesas iestāžu darbiniekiem.](#) (379 Kb)

Juridisko profesiju organizācija

Advokāti

Advokāti Polijā sniedz juridiskos pakalpojumus, kas saistīti ar iedzīvotāju tiesību un brīvību aizsardzību. Advokāti sniedz juridisko palīdzību un sagatavo juridiskus atzinumus. Viņi arī nodrošina tiesvedībā iesaistīto pušu pārstāvību krimināllietās, civilīetās, ģimenes un nepilngadīgo lietās, lietās, kas saistītas darba tiesībām un sociālā nodrošinājuma jautājumiem, un tiesvedībā Augstākajā administratīvajā tiesā.

Polijā nav noteiktas profesionālās specializācijas - advokāti var brīvi izvēlēties savu specializācijas jomu. Tomēr tā kā Polijas tiesību akti paredz, ka valsts nozīmē advokātu mazturīgām personām, advokātam jāspēj sniegt juridiskos pakalpojumus dažādās tiesību jomās.

Pastāv 24 **reģionālās advokātu padomes** un **Polijas Advokātu padome**, kas darbojas valsts līmenī. Šīs profesionālās apvienības ir atbildīgas par advokātu profesionālo tiesību pārstāvību un aizsardzību, profesionālo iemaņu pilnveidošanu, advokātu-praktikantu profesionālo apmācību un profesionālās ētikas normu izstrādi un veicināšanu, kā arī to ieviešanas nodrošināšanu.

Juridiskās datubāzes

Sīkāku informāciju skatīt [Polijas Advokātu padomes](#) tīmekļa vietnē.

Juriskonsulti

Juriskonsulti sniedz juridiskos pakalpojumus komercsabiedrībām, citiem uzņēmumiem, organizatoriskām vienībām un fiziskām personām. Viņi sniedz juridisko palīdzību un sagatavo juridiskus atzinumus. Atšķirībā no advokātiem viņi var būt citu personu darbinieki. Kopš 2015. gada 1. jūlija advokātiem un juriskonsultiem ir vienādas procesuālās tiesības - juriskonsults var darboties kā aizstāvības advokāts kriminālprocesā, izņemot gadījumus, kad viņi ir citu personu algoti darbinieki. Viņi var arī rīkoties gadījumos, kas saistīti ar sīkiem kriminālpārkāpumiem, un darboties kā aizstāvības advokāts disciplinārlietās.

Juriskonsultu profesionālā apvienība sastāv no 19 **reģionālajām juriskonsultu palātām un Nacionālās juriskonsultu palātas**, kas darbojas valsts līmenī. Šīs profesionālās apvienības ir atbildīgas par juriskonsultu profesionālo tiesību pārstāvību un aizsardzību, profesionālo iemaņu pilnveidošanu, juriskonsultu-praktikantu profesionālo apmācību un profesionālās ētikas normu izstrādi un veicināšanu, kā arī to ievērošanas nodrošināšanu.

Juridiskās datubāzes

Stikāku informāciju skatīt [Nacionālās juriskonsultu palātas](#) tīmekļa vietnē.

Notāri

Organizācija

Tieslietu ministrs ieceļ notārus amatā un piešķir tiem amatu, balstoties uz pieteikumu no attiecīgajām personām un pēc apspriešanās ar attiecīgās notāru palātas padomi. Tieslietu ministrs ir pilnvarots arī atlaist notārus.

Tieslietu ministrs uztur notāru reģistru un nosaka maksimālās nodevas par notāru pakalpojumiem.

Notāri veido profesionālo apvienību, kura sastāv no 11 **notāru palātām** un **Nacionālas Notāru palātas**.

Loma un pienākumi

Notārus ieceļ, lai tie veiktu darījumus, kuri ir jānoformē notariālā veidā (piemēram, tiesību uz nekustamo īpašumu nodošana), vai arī gadījumos, kad puses izvēlas to darīt.

Notāra profesija ir saistīta ar sabiedrības uzticēšanos. Kā personām, kas bauda sabiedrības uzticēšanos un kas rīkojas valsts vārdā, notāriem ir pienākums garantēt nekustamo īpašumu darījumu drošību.

Notāri veic šādus notāra pienākumus: sastāda notariālos aktus, mantojuma apliecības un citas apliecības, nosūta paziņojumus, raksta protokolus, sastāda protesta vēstules attiecībā uz vekseljiem un čekiem, glabā skaidras naudas līdzekļus, vērtspapīrus, dokumentus un datus datu nesējos, pēc pušu lūguma veic ierakstus un izsniedz dokumentu kopijas un izrakstus, sagatavo notariālo aktu projektus, pārskatus un citus dokumentus un veic citas darbības saskaņā ar atsevišķiem noteikumiem.

Notariālas darbības, ko notārs veicis saskaņā ar tiesību aktiem, ir uzskatāmas par oficiāliem dokumentiem.

Notāri veic darbību savos privātajos notāru birojos. Notārs var darboties tikai vienā birojā, bet vienā birojā var kopīgi darboties vairāki notāri saskaņā ar noteikumiem, kas reglamentē civiltiesisko partnerību. Tādā gadījumā katrs notārs pilda savus pienākumus savā vārdā un uzņemas atbildību par darījumiem, ko tas noformē.

Juridiskās datubāzes

Stikāku informāciju skatīt [Nacionālās notāru palātas](#) tīmekļa vietnē (nav pieejama angļu valodā).

Citas juridiskās profesijas

Polijas tiesību aktos ir paredzētas šādas juridiskās profesijas: **tiesu izpildītāji**.

Tiesu izpildītāji

Saskaņā ar Polijas tiesību aktiem, tiesu izpildītāji ir tiesu iestāžu darbinieki. Tiem ir arī ierēdņa statuss, jo šāds statuss pats par sevi jau piešķir pietiekamu leģitimitāti to veiktajiem pienākumiem, jo tie lielā mērā aizskar iedzīvotāju tiesības un brīvības. Pirmkārt un galvenokārt šie pienākumi ietver piespiedu pasākumus, kas nepieciešami tiesas nolēmumu izpildei un konstitucionālo tiesību uz taisnīgu tiesu īstenošanai.

Tiesu izpildītāju pilnvaras ietver izpildes tiesvedības veikšanu civillietās.

Tiesu izpildītājus ieceļ tieslietu ministrs, izvēloties no kandidātu saraksta pēc viņu atbilstības Tiesu izpildītāju un piespiedu izpildes likumā noteiktajām prasībām. Prasības nosaka, ka kandidātam ir jābūt diplomam tiesību zinātnēs, pabeigtam stažēšanās posmam, nokārtotam tiesu izpildītāju pārbaudījumam un pabeigtam vismaz divus gadus ilgam pārbaudes laikam kā tiesu izpildītājam - praktikantam.

Tiesu izpildītāju uzraudzību veic tieslietu ministrs un tiesu priekšsēdētāji tiesās, kurās tiesu izpildītāji darbojas, kā arī tiesu izpildītāju apvienības - **Nacionālā tiesu izpildītāju padome** un **Tiesu izpildītāju palātu padomes**.

Skatīt [Tieslietu ministrijas](#) un [Nacionālās tiesu izpildītāju padomes](#) tīmekļa vietnes.

Organizācijas, kas sniedz pro bono juridiskos pakalpojumus (bez maksas)

Polijā daudzas organizācijas sniedz bezmaksas juridiskos pakalpojumus, tostarp:

"Zilā līnija", kas darbojas Ģimenes, darba un sociālās politikas ministrijas paspārnē, lai cīnītos pret vardarbību ģimenēs. Stikāku informāciju skatīt tīmekļa vietnē [Zilā līnija](#); Ar to var arī sazināties: +48 22 668 70 00;

bezmaksas juridisko palīdzību sniedz arī **Tiesību klīnikas**, kurās darbojas studenti, kas pieder apvienībām, kuras darbojas visu galveno universitāšu juridiskajās fakultātēs Polijā.

Lapa atjaunināta: 18/10/2016

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Vairbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.